

НОВИ САД

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНИ И ПРИВРЕДНИ ЛИСТ ЗА ДУНАВСКУ БАЛОВИНУ

Број 41 | Главни и одговорни уредник ДУШАН ЧАМПРАГ | Краља Петра 3. | За власника и издавача одговара ДУШАН ЧАМПРАГ | Година X.

У славу Вука Стефановића Караџића

У селу Тршићу освећује се 17. о. м. Дом Вука Ст. Караџића. Та је свечаност знак пијетета родног места а и целог народа овом великом сину нашег народа.

Вук Стефановић Караџић

Вук Стефановић Караџић је једна од најмаркантнијих личности наше књижевности. Многе су и велике његове заслуге. Као књижевни реформатор он уноси нов дух и нов правац у нашу књижевност у првој половини 19. столећа; он удара нове темеље нашем књижевном језику, уводећи чист народни језик за књижевни, а на културном пољу његовом заслугом је извршена пуна национализација народног осећања уз демократизацију књижевног језика.

Типичан расни претставник динарског типа и централног језгра нашег народа, Вук Стефановић Караџић се јавља на књижевном пољу у нашим пребранским крајевима и то у време кад је наша књижевност овде пошла била правцем којим се све више била удаљавала од народа не само због употребе мртвог „славено-сербског“ језика него и због своје садржине. То је била књижевност учене класе али страна и туђа народу. Вук враћа нашу књижевност на прави њен пут и она постаје израз наше народне душе и народне културе.

И ако самоук и без претходне школске систематске спреме Вук избија на површину својим природним даром. Он је бистрином свога ума, интелектуалном надареношћу, ретком провидљивошћу и ванредном асимилативношћу уочио и схватио недостатке и потребе наше књижевности, те је својом борбеношћу и агилношћу за равно

пола века свога књижевног и научног рада довео до пуне победе своје идеје и своје планове.

Вук је почео свој књижевни рад прикупљањем и објављивањем драгоценог блага наше народне поезије. Тим својим радом он је с једне стране наше народне песме начинио узором а уједно и извором уметничке поезије, а с друге стране пак он је путем ових наших народних песама скренуо пажњу великог и културног света уопште на наш народ. Ово је имало тим већи и јачи значај, што су баш у то исто доба чињени гигантски напори при ударању првих темеља слободне и независне наше националне државе Србије. Највећи и најсветлији књижевни и научни умови заинтересовали су се за наш народ тада, а Вук је био тај који је својим књижевним и научним делима пружио најобилније и најдрагоценије градиво којим је задобивена симпатија за наш народ.

Од 1814 па до 1864 Вук је стално и неуморно радио у служби наше националне ствари. Упоредо са скупљањем наших народних песама и приповедака он зналачки и енергично сузбија српско-словенски језик из наше књижевности и уводи чист народни језик. Својом граматиком, речником, расправама и полемичним списима, затим преводом Светога писма и разним другим многобројним научним радовима он побеђује, његова начела три-

умфују и он постаје творца нашег књижевног језика, реформатор наше азбуке и правописа и зачетник новог научног правца.

Вук је стекао исто тако неочењивих заслуга и као прикупљач огромног научног материјала за нашу националну историју његова времена, затим за нашу етнографију, фолклор и културну историју. Сав тај огромни материјал послужио је врло корисно доданим нашим научним радницима и од великог је значаја за усавршавање свих наших научних грана.

Но мора се истаћи и као нарочита заслуга Вука Ст. Караџића, што је он својим радом можда ударио прави темељ наше националне новије културе, јер увођењем народног језика у књижевност и науку, стварањем културе наше народне поезије и подизањем националне свести он је припремио терен националном програму: ширењу

културе и образовности засноване на народној основи. Тек од појаве Вука Ст. Караџића постаје наша књижевност и наша наука права народна, те је тако и развој наше националне културе пошао новим, националним правцем.

Велики и епохални значај Вука толики је, да му се наш народ свагда и у свакој прилици мора достојно одужити, те ће тако и Вуково име вечито блистати у свој слави и величини својој а његова дела остати у трајној вредности. У овоме лежи и смисао садање прославе Вука Стефановића Караџића у Тршићу, где ће културне и просветне наше установе манифестовати признање народно овом великом сину наше Шумадије те одати уједно и признање и оним великим књижевним, научним и културним нашим тековинама којима се наш народ обогатио, благодарећи иницијативи, раду и утицају Вука Ст. Караџића.

Змајева свечаност у Срем. Каменици

Учитељство иришког среза подиже споменик Змају. Свечаност освећења и откривења овог споменика обавиће се 21. о. м. под покровитељством господина бана Матковића а уз учешће школске деце и свих просветних, културних и националистичких друштава.

Јован Јовановић-Змај по општем признању је највећи наш песник у овом последњем столећу наше књижевности. Своје песничко делање је отпочео у добу, када је наш народ преживео био горко разочарање, али он као прави народни песник улива нове наде и убеђење у боља и лепша времена.

Змај је општи народни песник, јер његов песнички поглед се не зауставља на уским границама његовог родног краја, његова патриотска осећања обухватају цео наш народ и све наше крајеве и он у својим песмама даје изражаја народног расположења, народних стремљења и народних надања неколико покољења у другој половини прошлога столећа.

Велика песничка душа Змајева није могла бити задовољна приликама у којима је живио наш народ тада. Већи део нашег народа био је још под туђинским ропством, живио раскомадан у разним државама и растрован политичким борбама. Ово стање нашег народа силно је утицало на Змајеву душу и он у својству народног песника активно ступа на политичку

позорницу, својом поезијом води огорчену борбу против свих народних спољних и унутарњих непријатеља наших, он ставља своју песничку лиру у службу наше националне ствари и својим песничким творевинама врши националну пропаганду.

Јован Јовановић Змај

За више од педесет година свога песничког рада Змај се увек високо уздигао над осталом плејадом наших песничких великана. По обимности свога песничког делања он је највише дао, а по природи његове поезије он је увек најближе стајао свима народним слојевима. Као лирски песник је дао велики број песама у којима је на прави и високо уметнички начин излио своја најлепша, најчистија и најдубља унутарња интимна осећања нежне љубави, али је ипак главни део свога песничког талента употребио и растоцио на песме којима је хтео да послужи искључиво народној ствари: на политичку и дечју поезију.

НОВИ ЗАВЈЕТ

ГОДИНУ НАШЕГА

ИСУСА ХРИСТА.

ВУК СТЕФАНОВАЊИ

Насловни лист другог издања Вуковог превода „Новог Завета“, штампаног у Берлину 1857. године. Прво потпуно издање „Новог Завета“ изашло је у Бечу 1847. године. По мишљењу Буре Даничића, „Нови Завет“ је најлепши узор нашег књижевног језика.

Духовит по својој природи Змај је био као предодређен за сатиричара. Савремене политичке и друштвене прилике пак још више су га гониле да у политичким и друштвеним сатирама шибомане и тражи побољшање прилика. Но ма колико да је оштар у својим сатиричним песмама, он је ипак толико племенит и толико душеван, да ова основна црта његова карактера и његове душе вазда избија на површину.

Али прави излаз његове душе огледа се највише у његовим дечјим песмама. Змај је први и највећи наш дечји песник; он је десетинама година певао и писао дечје песме, у којима је на деци приступачан и схватљив начин, дао израза најплеменитијим и најлепшим осећањима. Он се деци обраћао осећајно као родитељ и значајно као васпитач, и стога је његова дечја поезија од неопцењиве и трајне вредности. Змајеве дечје песме беспрекорне и са уметничке као и са васпитне стране гледишта, одржавају се стално још увек као најбољи дечја књижевност, јер се још увек радо и много читају.

Змај се у нашој књижевности истакао и стекао значаја не као творца новог књижевног правца, него као песник најинтимније близак народу и народној души, због чега је и постао најомиљенији наш песник. Његово име је познато широм целог нашег народа и народно признање је опште и неподељено. Ово признање Змај је с правом и заслужно, јер је истински и верно послужио нашој националној ствари.

Омладина пак наша поготово сматра Змаја за свога песника, чија дела воли и чита, јер одговарају потребама дечје душе и одишу истинском љубави према деци. Дечје Змајеве песме, као уопште сва његова поезија, одликују се дубином идеја, чистотом осећања, лепотом језика и течном изражењем стиха. Ове одлике Змајевих песама стављају такође Змајеву поезију у прве редове наше националне књижевности.

Свечаност Змајева у Ср. Каменици биће скромна, али искрена и лепа манифестација народне захвалности великоме песнику и заслужном сину нашег народа. М.

Незапосленост и крађа

Чудновато је да главни престовнички листови не донашају у толикој мери корисне и социјалне чланке колико би требало, те да тиме што више се поради на побољшању друштвених прилика. На све стране вичу незапосленост је велика, хиљаде људи ходају околу без зараде а нико и не мисли да нешто бар допринесе да се то одклони. Још увек они добро ситуирани и добро плаћени задржавају по више уносних места а ни један из обзира човечавских неће исто да преда потребнијем. Још увек удате жене виших чиновника службују без потребе и за луксуз и одузимају потребну кору хлеба сиромашном и упропаћеном.

Још увек су надлештва пуна накићених голорукних женских, које би барем толико обзира морале имати да се бар у уреду пристојно облаче, кад се већ то једном наредбом неможе испошловати. Па ако већ то саме неће да знају њихова места заменити са онима људима којима је до рада а не до обести, раскалашености и непристојна одевања.

Многи се забринути питају шта ће ти незапослени када стегне зима и замрзну поља и

ледине које им лети уточиште пружа? Зар силом прилика од поштених стварати непоштене?

Да се то спречи и да грађанство у миру зиму дочека треба живљу акцију провести и потребне запослити а потребне уклонити и научити да се задовоље да је и једна заслуга за једну обитељ довољна и да треба имати душе и милосрђа спрам ближњих и пружити им свој сувишак.

Треба живити али и другом живети дати.

„Хигијенско“ чишћење наших улица

Ко има храбрости, нека дође у Темеринску улицу, а и оне околне, да види и да осети „хигијенско“ чишћење улица. У место алеја свуда љубре са ројевима једног одличног соја мува зукалица. Читави облаци прашине са милијардама бацила, падају на храну, на воће и поврће. И сву ту прашину и микробе гутају свакодневно хиљаде и хиљаде пролазника и овдашњих становника. А што је још најинтересантније, ови људи, ове жене и ова деца, навикнути ваљда на све ово „хигијенско“ љубре и прашину, дишу пуним плућима, као да се налазе негде на чистом, горском ваздуху! Наша општина мора бити да верује: како је тај свет нмуи према свима заразним болестима, кад тако лако подноси ову идеалну смесу прашине и љубрета!

Али од чишћења те прашине и љубрета свет највише страхује. Јер кад замахну оне немилосрдне чистачке метле, онда помаже једино маска против отровних гасова. Додуше онако узгред постоји и неки водовод у тој улици, који се истина некада и употреби! Иначе обично средина пута се мало и попрска, док оно са стране полије некада Бог, већ и Њему када досади та прашина, која се управо до неба диже. И баш као упркос, како општина мало боље полије улицу, спусти се и киша, или често и обоје заједно издашњије је полију!

А том улицом пролазе хи-

љада кола са храном, млеком, воћем и поврћем и много хиљаде људи.

Добро би било, да се приликом конгреса градова изведу остала господа градски начелници на лице места, где ће се и практично моћи упознати са савременим методама прашења улица, као и са најпоузданијим сретством за ширење заразних болести, као: тифуса, дизентерије, туберкулозе и т. д.

Господа градски начелници вероватно ће, усхићеним овим новим изумом „бријања улица на суво“, ову ефикасну методу за дизање прашине применити и у својим градовима, будући да је то добро прокушано средство, пошто се већ годинама практикује у Н. Саду. Шта више, они ће се у исто време постарати, да овај специјално наш Новосадски патент за дизање прашине и ширење зараза, добије што шири публицитет и у иностранству! Верујемо, да ће се онда бар хигијеничари и бактериолози чешће састајати у Новом Саду, да виде ову првокласну „туристичку“ атракцију („бријања улица на суво“). Хигијеничари ће моћи утврдити: да теорија без праксе и примене ништа не вреди; а бактериолози ће имати и сувише прилике: да нахватају најразноврсније и најређе врсте микроба и бацила, и то овде, на месту извора, свеже, тазе и из прве руке.

Ко прочита ове редове, тај ће знати, шта је хигијена.

Један грађанин.

Рад Српског народног позоришта у прошлој години

У уторак је, под претседништвом г. дра Бранислава Бороте, одржана седница управног одбора Друштва за Српско народно позориште. У седници је секретар Друштва, г. др. Димитрије Кириловић, поднео исцрпан извештај о раду Српског народног позоришта у прошлој сезони. Иако су прилике за позоришта сваке године све теже, Српско народно позориште је у прошлој сезони показало врло леп моралан и материјалан успех. Број претстава је био већи него у претпрошлој сезони, а исто тако и приход. Врло добар моралан успех имало је позориште у селима, у којима је даван искључиво национално-историски репертоар, тако да ће трупа у овој сезони дати још већи број сеоских претстава. Овај успех у многоме је зависио од добре и стручне управе трупе и вреднога рада њених чланова.

У прошлој сезони је Српско народно позориште дало 241 претставу са 27 премијера и са преко 300.000 дин. прихода, а радило је у Старој Пазови, Тителу, Перлезу, Великој Кикинди, Вршћу, Белој Цркви, Панчеву, Новом Саду, Великом Бечкереку, Меленцима, Куманима, Елемиру, Новом Бечеју, Јаши Томићу и Александрову.

На репертоару је било 39 домаћих комада и 27 страних. У овогодишњој сезони предвиђени су као нови домаћи комади од: Јакшића Станоје Главаш и Јелисавета, Димитријевића Сестра Леке капетана, Шапчанина Задужбина, Војновића Госпођа са сунцокретом, Предића Три Станковића, Беговића Американска Јакта у сплитској луци, Петровића Пуцањ из публике, Муратбеговића Бесно песо, Педије Мача и Јанковића У вртлогу, а од страних комада: Васкресење,

Кип, Антигона, Музика, На трешем спрату, Трафика, Мирандолина, Брачна математика, Макропулосова тајна, Линија срца и Учене жене.

У овој сезони трупа ће радити по Бачкој и Срему. Овај извештај ће поднети управни одбор редовној годишњој скупштини Друштва за Српско народно позориште, која ће се одржати 24 септембра т. г.

Управни одбор је још закључио да ускоро распише конкурс, са пристојном наградом, за један комад с певањем чија ће тенденција бити проповед љубави и братске слоге између нашег троименог народа, као и хероизам и племенитост нашег народа и нашег Владара. Управни одбор је још са задовољством примио на знање извештај о поклонима реквизите и гардеробе Српском народном позоришту од стране појединих новосадских трговаца. Напоследку, управни одбор је са жалошћу узео на знање саопштење г. др. Бранислава Бороте да се повлачи са досадашњег положаја претседника Друштва за Српско народно позориште, на ком је положају био пуних шест година, пошто је и сувише заузет пословима на другој страни.

* Читај!! Новоотворена ташверска и коферцијска радња, Пашићева улица број 6, даје најјефтиније сву робу услед малог расхода (режије) и то: од најпростијих до најфинијих свих израђевина. Користите се овом приликом.

Посета пољских парламентарара нашој држави

Велика делегација пољских парламентарара стигла је прошле недеље у Београд, да врати посету нашим парламентарцима, који су летос били у Пољској. У пољској делегацији има преко 20 чланова пољског сејма и 10 чланова пољског сената; делегацију предводи др Свигалски претседник сејма, а остали парламентарци су најистакнутији претставници политичког живота у Пољској.

Ова делегација пољских парламентарара боравила је у Београду од 10 до 12 о. м.; у почасти пољских гостију приређене су биле разне свечаности и пријема. Њ. В. Краљ примио је такође пољске госте, који су под најлепшим утисцима разгледали нашу лепу престоницу, а на гроб Незнавог јунака положили венац.

Из Београда пољски гости су отпутовали у Скопље, где су такође врло срдечно примљени; затим су пропутовали кроз Зетску бановину, обишли Цетиње, Котор и друга места. Преко сплита и Загреба пољски ће парламентарци начинити излет на Блед а при повратку ће се дуже задржати у Загребу.

* Извештавам цењене потрошаче, да ми је приспела јесења колекција. Примам уметничко штоповање, дајем на зајам свечана одела и путничке бунде. Са поштовањем *Андреја Малши* помодни и војни кројач.

Злоба, пакост и мржња политичких и личних непријатеља

Последних дана у Новом Саду су растурали два памфлета: без датума и потписа писца и без ознаке штампарије у којој су исте штампали. У једном се насрће на част и углед петорице угледних јавних радника, а у другом на част и углед Војина Бркића.

Иако је наш народ навикао на безобзирну политичку борбу, овога пута су се људи згражавали и једнодушно осудили оне, који се стиже штампарије, датума и свога имена. Овака и овој слична је борба довела до жалосних догађаја у Парламенту. Оваку борбу, сви културни људи, са нама заједно осуђују.

Пошто ми је прошлост друга и пријатеља Војина Бркића позната, сматрам за дужност, да у хатар истине изнесем на јавност ових пар редака.

О КАРИЈЕРИ

Војина Бркића, функционера радничког покрета знам, да је још као радник и одличан српско-мађарски социјалистички говорник у својој 21 год. живота после 16 предизборних зборована — које је спроводио граф Тиса — 1/IX. 1910 почео своју чиновничку каријеру у Окружној благајни за осигурање радника у Вршцу.

Из његовог службеног листа се види, да је свега 7 месеци био дневничар и да је 30 марта 1911 изабран и потврђен за рачунарског официјала. Као такав, радио је у администрацији и врло лепо је напредовао, због чега је унапређен за помоћног конципијента.

После ослобођења, на позив Народне управе 1 децембра 1918 заузео је положај шефа одељења за Окружне благајне у Отсеку за социјалну реформу.

7 јула 1919 за време радикално-клерикалске владе, постављен је Војин Бркић на на предлог поч. Др Косте Јовановића начелника Министарства, Указом Њ. В. Краља за секретара II класе и шефа отсека за Б. Б. Б. у Министарству социјалне политике. Касније је унапређен Указима Њ. В. Краља прво за инспектора III а после по саслушању Министарског савета за инспектора II кл. Министарства соц. политике. На томе положају је остао све до избора за народног посланика Уставотворне скупштине.

В. Бркић је изабран за нар. посланика у свом родном месту у Сомбору, где је поч. Јаша Томић добио 1400 а он (В. Бркић) 1200 сомборских гласова у исто време, када је тамо на активног Министра пало само 300 и неколико гласова.

После избора за нар. посланика, пошто је имао више од 10 год. службе, В. Бркић је на основу 15 чл. Зак. о избору народних посланика пензионисан у 32 год. живота, као инспектор II кл. Министарства соц. политике.

Кад му је истекао посланички мандат, пошто је изабран и потврђен 26 марта 1923 заузео је положај управника Окружног уреда у Новом Саду

и на том положају је остао све док га комесар Средишњег уреда 12 маја 1931 није пензионисао у 42 год. живота са лепом пензијом, коју он није тражио.

Кад га је комесар Средишњег уреда г. Одић први пут хтео пензионисати г. генерални директор Средишњег уреда изнео је све заслуге В. Бркића и успео је да спречи његово пензионисање. Али кад су дошли на управу његови политички и лични противници и кад је генерални директор пензионисан, пензионисали су и В. Бркића.

О способностима В. Бркића и његови највећи непријатељи говоре са признањем. Његова је заслуга: подизање нове зграде и садања организација лекарске службе Окружног уреда. Кад је он дошао у Нови Сад, Уред је био у једној страњари са једном нехигијенском ординацијом и 5 лекара, а када је из уреда отишао оставио је у аманет најбоље организовану лекарску службу са 7 рејонских и 10 специјалиста лекара, који лече болеснике у 12 најмодерније уређених амбуланата снабденим са најбољим апаратима, справама и инструментаријом.

О ФОТОГРАФИЈИ

Војина Бркића, као дилетанта са његовом партнерком Српкињом сада већ матером једног Србина студента нашег универзитета, Антун Јуришић умире. чиновник становник новосадски, дугодишњи начелни политички противник В. Бркића, тадањи секретар соц. демократске партије у Сомбору вели:

„Војин Бркић је пре 25 год. иако још врло млад у социјалистичком покрету у Сомбору видну улогу играо. Био је председник омладине, опозиционалац, фанатик-трезвењак. Снимљен је у оделу и чизама позајмљеним од његовог друга сада угледног Србина занатлије у Сомбору. Бркић је тако костимиран био у улози коју је имао у једном позоришном комаду и на забави са бербом грођња, које је социјалистички раднички покрет тада приредио.

Као што се види, на оригиналној фотографији, на кошуљи и на „Ласале“-овом шеширу налазе се као украс: првене пантликке. Тај украс је обавезан био и за Србе и за Мађаре, који су се костимирали за позоришне комаде, које је приређивала Социјалистичка партија.

То је фотографија В. Бркића радника, функционера социјалистичког покрета у Сомбору, када је био свега 20 година стар, када је водио социјалистичку омладину и сваке недеље после подне пред дупке пуним салама држао своје говоре организованим радницима.

И ту копију те фотографије растурају бивши и неки садањи вајни социјалисти? Срам их било!

О ВОЈНИКУ

Војину Бркићу знам, да 27 VII 1914 није смео у свој 30 Домобрански пук у Будимпешту, већ је са 6 Домобранцима отишао на фронт, где је остао целе зиме до пред пролеће 1915.

30 пук га је за то време као војног бегунца водио у евиден-

Број пријатеља Раденске лековите воде стално расте.

Сви воле њен пријатан укус. Спортши, душевни и телесни радници гасе жеђ са Раденском лековитом водом, јер их подржава свежим. За децу је Раденска лековита вода права посласаница. Покушајте сами: дајте својему маломе миљенику чашу Раденске лековите воде и ви ћете видети, како ће вам се захвалити његове веселе жареће очи.

Стовариште Раденске лековите воде:
Арнолд Хофман, Нови Сад, Футошки пут број 37.

цији и тражио. Зашто? Видиће се ниже из једног документа. А кад се са фронта вратио и прошао кроз све могуће болнице и реконвалесцентне станице, јавио се је своје пуку у Будимпешти са оправдањем, да је од првог дана рата у 6 пуку био. Пошто је и у Будимпешти мародирао, упућен је у Војну болницу домобранаца, где је на очном одељењу за супервизитацију одређен са мишљењем и предлогом, да је „неспособан ма за какву војничку, а способан без оружја за лаку канцеларијску службу“.

1926 године на једном процесу са једним „господином“, који је написао нешто слично овоме што је сада у овом памфлету написано, сведоци, који су са Војином Бркићем заједно служили, под заклетвом су потврдили, да Војин Бркић није био са службом никад ни у обавештајном нити у другом ком томе сличном одељењу и да је своје слободно време са својим друговима Србима у друштву проводио. Али у осталом ево нека говори јасније ово писмо:

„Господину

Војину Бркићу

Сомбор.

Изјава:

Потписани изјављујем, да сам са горњим за време рата 1915 године од августа па до краја те године заједно био као писар додељен у одељењу за евиденцију и супервизитацију, где је г. Бркић самном за једним столом радио чисто писарске послове. И онда, када сам премештен из Будимпеште у Будим, често сам долазио у та одељења, а и кад сам ослобођен од војске и онда сам одлазио у та одељења, увек сам тамо нашао и видео г. Бркића, те смем тврдити, да је именовани као Србин исправно се држао, а није био додељен детективском одељењу. У детективно одељење и није могао - колико ја знам — бити додељен Србин, а још мање он, који је био одређен за лаку службу без оружја.

Своје горње тврдње готов сам и заклетвом потврдити.

Сомбор, 28. XI. 1922 год.

Миливој Лесковац, с. р. учитељ, управитељ Осв. школе.“

О НАЦИОНАЛНОЈ СВЕСТИ

Војина Бркића односно о прогањању његовом нека говори у месту мене овај докуменат:

„Од шефа Белоцркванског Кр. тужиштва. Бр. 1917 Кв. 647/4.

Списи ислеђивања, у течај стављеног поступка, против Војина Бркића, вршачког становника због злочина дражења.

ОДЛУКА.

У овој ствари на основу 1 тачке §-а 101 К. п. даље ислеђивање обустављам и сва акта шаљем експозитори Мађ. краљ. пограничне полиције, ради примењивања поступка, прописаног наредбом Мин. Ун. Дела Број през. 10.962 од 1915.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ:

Супруга Буле Сабо, будимпештанска становница, предала је 10 августа 1917 пријаву, суду Будимпештанске домобранске дивизије, против Војина Бркића, вршачког становника, због дражења.

Тужилац суда Будимпештанске домобранске дивизије, послао је пријаву ради надлежног разматрања Белоцркванском тужиштву, где је иста приспела 27 августа о. г.

Према пријави, јула месеца 1914 год. непосредно након убиства престолонаследника Фране Фердинанда, када су се дипломатски односи између Монархије и Србије јако поострили, рачунарски чиновник Вршачке Окр. Благајне за Осиг. Радника, Војин Бркић је у Вршцу, у званичном локалу благајне, у присуству канцелисте Хермана Бетге, манипулативних чиновника Јосифа Веркмана, Карла Перковића, Стевана Кучере, Јосифа Молика, Карла Веркмана и рачуноспитача Карла Крена, ове изјаве учинио:

„Само нека се усуде почети са Србијом, сви ће се Бачвански пукови, као и пукови осталих народности предати без и једног пуцања, у томе сам сигуран. А зато ће мо се ми старати, да ипошуна пропасти Монархије неминовно наступи.“

Приликом ислеђивања, испитани сведоци, Јосиф Веркман и Стеван Кучера, потврдили су, да је Војин Бркић пре одређења мобилизације и самог избијања (почетка) рата, јула месеца 1914 год. дакле у времену које је у пријави означено, споменуто изјаве учинио.

Ове изјаве су довољне, да се установи злочин дражења против народности, на који се односе одредбе 2 алинеје § 172 Крив. законика, јер их је осумњичени учинио пред избијање рата, због чега је немогућа квалификација по §-у 19 зак. чл. LXVIII од 1912 године.

Међушим покретање казненог поступка, због дражења немогуће је, због настале застарелости, јер преступи, који је учинио јула месеца 1914 године, пријављен је, тек августа 1917 год. дакле после истеклог рока од 3 године, када је према последњем ставу §-а 106 Каз. зак. покретање казненог поступка већ застарило. Зато је требало према поменутиим законским

прописима даље ислеђивање обуставити.

Због ових најава, са гледишта војевања (зарађења) боравак Војина Бркића у Вршцу, може опасан бити по државне интересе, те је зато требало, акта упутити наплетној полицијској капетанији, да се према њему евентуално примени наредба Мин. Ув. Дела бр. 10.962 од 1915.

Бела Црква, 22 нов. 1917 г.
Шеф државног тужиштва
Емил Филдан, с. р. кр. тужилац.

Ово је оверно г. Др. Бранко Николић кр. јавни бележник 8 октобра 1923. године.

Ово је тачно. Ово је истина и због тога све ово пишем и потписујем. Ја се овим објективним написом одужујем истини, правди и нашој поштеној јавности која после безимених нападаја, клевета и увреда треба да зна и истину о Војину Бркићу.

На завршетку не могу да прећутим, да је горе споменути процес В. Бркића са писцем памфлета из 1926 завршен са правомоћном пресудом, на основу које је писац истог одељака 10 дана у затвору, а са отштетом и парничким трошковима још и данас је дужан Војину Бркићу.

Сава Милашевић.

* ДРОГЕРИЈА ХИГИЈА има највећи број фотографског материјала и бесплатно изазива.

Г. Садлуцки у Новом Саду

У нашем граду борави од скоро г. Н. И. Садлуцки, који је познат са својих способности широм целе наше државе. Обратили смо му се да бисмо се лично уверили у његово знање. Он показује с пажњом признања која иду на хиљаде све повољнија и повољнија. Интелектуалци свих професија, професори, полицајци, лекари, новинари сви су задовољни оним што им је рекао. Потврђују тачност његовог прорицања и они који су га консултовали пре десет година. Што им је прорекло, обистинило се. Зависта, он уме непогрешиво да загледа у прошлост човеку и да погоди са сигурношћу унутрашњи живот сваког појединца.

Г. Садлуцког свакодневно посећују у масама како новосађани тако и странци. Прима у Милетићевој ул. 44 од 9—12 и од 2—7 сати увече, а консултација траје око један сат.

* Раденску лековиту воду пије свако, ко хоће да себе са добром пробавом и здравим теклом сачува младост и здравље.

КОВАЧ ФАРБА, ЧИСТИ.

Пошто сам моју радњу преместио, то Вас учтиво позивам у мој нови локал у Новом Саду, у кући

бр. 19. Милетићевој улици
(преко од Српске банке).

Вираја је јефтинија,
Па је јефтиније и чишћење одећа!

Цене чишћења:

Фрак или жакет	50
Мушко одело	40
Мушке панталоне	20
Капут	25
Пруслук	5
Мушки, женски јесењи капут	35—50
Мушки зимски капут	40—60
Женска хаљива	20—35

Најновије правомоћне пресуде по Ауторском праву.

Велико-Кривички Окружни као кривично позивни Суд под својим бројем Кпр. 63/1933/8 оснажио је пресуду Среско Кривичног Суда против тамошњег гостиничара Витигајер Имре, због повреде ауторског права, а по тужби „Аутор“-Централе Нови Сад.

Новосадски Окружни као кривично позивни Суд под својим бројем Кпр. 202/1933, оснажио је пресуду Среског кривичног Суда, противу гостиничара Недељковић Гавре, број Кпр. 203/1933 Нус Филипа, бр. Кпр. 204/1933 Ланг Јаше, и број Кпр. 221/1933 противу гостиничарке Гложански Јованке. Све ове пресуде су правомоћне и извршене.

Извршни број 173/1933.

Објава о јавној дражби.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду, донесеног под бројем П. И. 386/1933, у корист тражиоца извршења „Филипс“ Југосл. д. д. из Београда (кога заступа Др. Купусаревић адвокат) из Н. Сада против извршеника из Темерина за наплату 389 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже

наведене покретне ствари, пописане у записнику о пλειди под бр. Гл. П. И. 386/1933 и процењене на динара 8400 и то: покућство и један радио апарат.

Јавна ће се дражба одржати на дан 12 октобра 1933 у 11 сати пре подне у Темерину,
Нова Сад, 9 септембра 1933.

БОЖА НИКОЛИЋ
судски извршитељ.

Извршни број 217-1933.

Објава о јавној дражби.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60. из 1881. објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду, донесеног под бројем 6020-32 у корист тражиоца извршења „Филипс“ д. д. из Београда (кога заступа Др. Купусаревић адвокат из Н. Сада) против извршеника из Н. Сада за наплату 587 дин. главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о плейди под бр. Гл. 6020-32 и процењене на динара 10.700 и то: 1 радио и празних бурад.

Јавна ће се дражба одржати на дан 6 октобра 1933 у 11 сати пре подне у Новом Саду, Ђорђа Сервицког улица 11.

Нова Сад, 7 септембра 1933.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ
судски извршитељ.

* Коферцијско - ташнерска радионица-радња ЛАЗАР М. ЛАЗАРЕВИЋ, постојећа у Пашићевој улици број 30, сели у исту улицу број 24.

Оглас

за набавку огревног дрвета

Месни школски одбор у Новом Саду потребује 300 хв. првокласних букових и церових, цепаница, без облица, трулежи, пањева и чворовитих цепаница — двогодишња сеча.

Лицитанти су дужни:

1) да поднесу Месном школском одбору у Новом Саду писмене таксиране са 200 див. запечаћене понуде најкасније за 8 дана од дана објаве;

2) да до 25 септембра у 11 часова положи на руке у канцеларији Месног школског одбора 5% од понуђене своте у готовом или у држ. вредносним папирима уз остале увете по гласу прописа закона о државном рачуноводству.

Дрво се има поставити на Дунаву најкасније до 2 октобра о. г. сложено све по 10 хвати, 200 цм. високих и са крајева крстом обележени.

МЕСНИ ШКОЛСКИ ОДБОР
Нови Сад

Извршни број 176-1933.

Објава о јавној дражби

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду донесеног под бројем И. 372-1933, у корист тражиоца извршења Ладислав Ланг из Б. Пеште (кога заступа Др. Купусаревић адвокат), против извршеника за наплату 1084 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о плейди под бр. Гл. И. 372/1933 и процењене на динара 10.000 и то: две машине.

Јавна ће се дражба одржати на дан 25 септембра 1933 у 3 сата после подне у Новом Саду, Немачка 31.

Нова Сад, 24 августа 1933.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ, суд. извршитељ.

Извршни број 28-1933.

Објава о јавној дражби.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60. 1881 објављује да ће услед решења среског суда у Новом Саду донесеног под бројем 861-33, у корист тражиоца извршења Др. Холо и Др. Арадски из Сенте (кога заступа Др. Панић) против извршеника из Новог Сада за наплату 3906 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари пописане у записнику о плейди под бр. Гл. 861-33 и процењене на дин. 17.100 и то: канцеларијска намештаја.

Јавна ће се дражба одржати на дан 29 септембра 1933 у 11 сати пре подне у Н. Саду, Кр. Александра 12.

Нова Сад, 24 августа 1933.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ, суд. извршитељ.

Извршни број 318-1932.

Објава о јавној дражби.

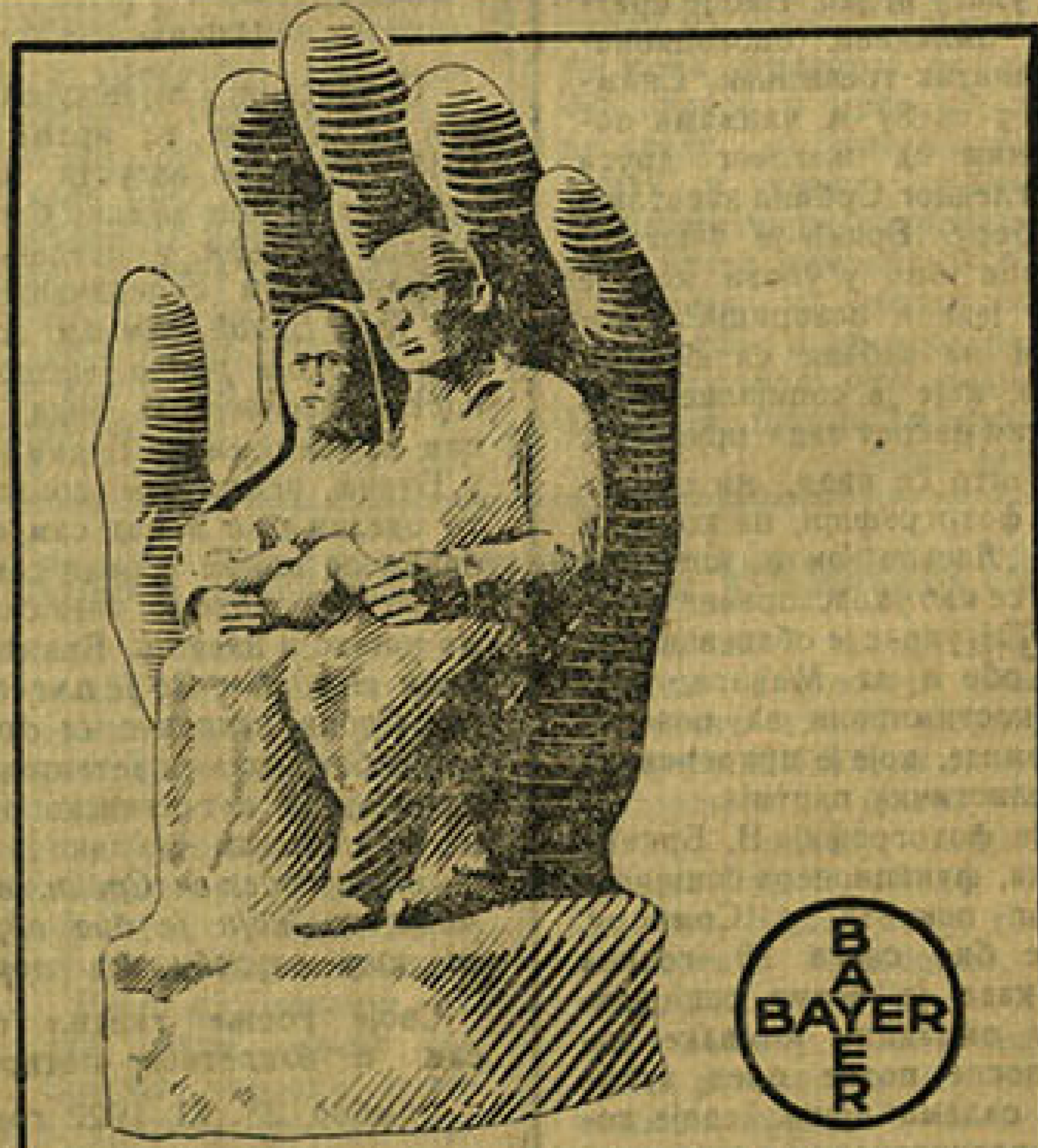
Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60. 1881 објављује, да ће услед решења среског суда у Новом Саду донесеног под бројем 9671-32 у корист тражиоца извршења „Филипс“ Југословенско д. д. из Београда (кога заступа Др. Купусаревић) против извршеника из Новог Сада за наплату 2856 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о плейди под бр. Гл. 9688-32 и процењене на динара 23.000 и то: разна канцеларијска намештаја.

Јавна ће се дражба одржати на дан 25 септембра 1933 у 11 сати пре подне у Н. Саду, Кр. Александра 12.

Нова Сад, 24 августа 1933.

Стојан Војновић судски извршитељ.

Штампарија Душан Чампраг и Друг
Нови Сад, Краља Петра улица 3.

КИНОПЛАЗМИН
лечи и спречава
МАЛАРИЈУ